

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik IV., številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetško-delavske zveze.

Stane letno 36.— Din, mesečno 3.— Din.

Izhaja razen ponedeljka in daeva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168.

Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglaš: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Sodrug Etbin Kristan.

Seja pokrajinskega odbora SSJ bo šele 24. septembra. Do takrat bi imeli pravzaprav še počakati, ni dobro, če o tako važnih zadevah pišemo prej, nego smo se pogovorili z odgovornimi činitelji. Toda nasprotno časopisje zlorablja Etbinov odhod tako nesramno, da ni mogoče več molčati. Tajništvo SSJ in uredništvo »Napreja« ima itak pravico pisati tudi pred sklepom, odkar je strankin zbor sklenil ničesar ne skrivati. Nerodnosti posameznika, ki se vedno lahko moti, bodo pa odborovi sklepi popravili, če bo treba.

Sodrug Etbin Kristan gre v Ameriko kot izseljeniški komisar. Ta služba je nova, njegovo delo: Že prej v Ameriki in ves čas v Jugoslaviji je delal na to, da se ustanovi. Pravično je, pa tudi zelo potrebno, da se država zanima za izseljence vsaj toliko, kakor se zanima za trgovce, ki jim gre po vsem svetu na roko, dočim je moral hoditi delavec s trebuhom za kruhom na lastno pest, brez nasveta in pomoči tu in tam, na milost in nemilost izročeni prebrisanim agentom. Če pa je taka služba potrebna — ali naj jo vrši kak ministrov sin, ki se ne briga za nič drugega ko za same veselice in zabave, kvečjemu še išče kakih mastnih postranskih zaslužkov? Ali ni boljše, da jo vrši mož znanja in dela, da vrši to delavstvu namenjeno službo mož, ki delavstvo pozna iz dolgoletnega sodelovanja? Kako umazano je, če mu podtikajo zato koritarstvo, njemu, ki si je s svojim 26-letnim neumornim in neplačanim delovanjem vsekakor zaslužil, da dobi plačano službo po svojih možnostih. Službo, v kateri vemo, da bo delal! Kako umazano je, če mu očitajo koritarstvo vsak najslabše plačani duhovnik — v razmerju dela in dela — kaj pa šele če se ozremo na mastne službe višjih ali pa celo na knežje službe najvišjih duhovnikov, ki so »namestniki« sinu človekovega, ki ni imel kam položiti svoje glavo! Fuj!

Dvakrat fuj, če pišejo kaj takega liberalci. Pomislite! Žerjav je kot minister socialne politike predlagal sodr. Etb. Kristana za imenovanje, najbrž je pri tej priliki tudi prav prijazno govoril z njim, nato pa zlije nanj golido gnojnice njegov »Delavski List« (za delavce izdaja Žerjav poseben list, »Jutro« je samo za »izobražene« JDSarje!).

O komunistih ni treba govoriti. Komunisti so danes samo še tisti delavci, ki so preleni, da bi delali v organizacijah in preumazani, da bi plačevali prispevke, zato so veseli, da vodi njih »akcijo« g. vojaški ataše Štefanovič, ki jih bo naučil komunizma pa dunajskih metodah. Drugo

delavstvo pa toliko trpi radi komunističnih nerodnosti pred 2 letoma, da še besede komunizem ne mara več slišati, zato so že tudi Štefanoviči začeli razlagati — socializem! Seveda gre to slabo od rok tistim, ki so ga dozdej pobijali! — Zato se nam ne zdi vredno brigati se za sodbo »Delavskih Novic« o sodr. Etb. Kristanu.

Najogabnejše pa je pisanje »Avtonomista«. Tisti g. Prepeluh, ki je s svojim poverjeništvom in posebno še s prošnjo za umirovljenje v visokem činovnem razredu največ pripomogel k temu, da je podkupljenim komunističnim agitatorjem uspelo razbiti organizacije takrat, ko so bile najbolj potrebne, tisti Prepeluh je podpisan pod listom, ki piše o »izdajstvu«, da je Etb. Kristan »zatajil, kar je ob volitvah propovedoval« in da je treba »odpraviti škodljivce«!

Sodrug Etbin Kristan, ki je vedno javno in jasno zastopal svoje mnenje, čeprav mu je bilo to v škodo, ta naj bi bil umazan, če mečejo blato po njem tisti, ki so zapustili socialistične vrste, ko so spoznali, da na Slovenskem še vedno »vera« vleče!?

Pri tem je pa ta gospod tudi zelo mnogo pripomogel k temu, da sodr. Etb. Kristan ni posebno navdušen za prebivanje med nami. Najbrž je to tudi soodločevalo, da je sklenil vrniti se v Ameriko. Rad bi veliko socialistično stranko in delal je dosti zanjo, da bi bila lahko velika. Pa so prišli razni nagradarji in skalalci čez pet klinov na uradni lestvi, izvoznikarji in uvoznikarji — pa so naredili tak nered, da je bilo treba železne metle. Te železne metle se je pa ustrašilo — brez potrebe — tudi delavstvo, ker je mislilo, da je to navaden prepir med voditelji, ne pa — kakor je bilo v resnici — potrebno čiščenje. Pri tej nejasnosti je marsikdo postal mlačen, drugi so pa prav slogo hvalili tako dolgo, da smo dobili »Zarjo« in »Enakost«. Sodrug Etb. Kristan, ki je trdo delal v parlamentu, kakor se vidi tudi iz govorov, ki jih objavljamo, ni jasno videl — spoznal je najbrž šele, ko mu je bila iz rok iztrgana tiskarna, ki jo je vodil g. Prepeluh. Kdor pozna to storiljo, bi lahko mislil, da gre Etb. Kristan v Ameriko samo zato, ker ne mara dihati istega zraka s takimi poštenjaki. In ti zdaj pišejo o izdajstvu! Fuj!

Seveda tudi nam ni všeč, da gre. Potrebno in koristno delo ga čaka tam, vendar se nam zdi delo v parlamentu še potrebnejše. Najhujše pa se nam zdi to, da se ni smatral dolžnega vprašati stranko prej, nego zapusti važno mesto, ki mu ga je poverila. Seveda, če smejo 4 poslanci

delati, kar hočejo (Golouh, Kopač, Tokan in Kisovar, ki niti po celjskih sklepkih z 29. junija niso storili svoje dolžnosti), potem si sme tudi on dovoliti nekaj samostalnosti. Toda ni prav to! Pa o tem več drugič! Za danes samo še tole:

Mnogo smo že izgubili, zmožnega in pridnega delavca je vselej težko nadomestiti. Vendar to ni nemogoče. Stranka delavnega ljudstva smo, v bogove in malike ne verujemo, ker vemo, da nas bo rešilo le — lastno delo.

Nar. posl. dr. M. KORUN:

Kongres javnih delavcev.

V Zagrebu se je vršil preteklo nedeljo, 10. t. m., kongres javnih delavcev. Zdi se nam potrebno, da spregovorimo o njem par besed.

Notranje politične razmere v državi so nezdrave in abnormalne. To je nesporno. Abstenenca celega hrvaškega naroda od vsake politike, plemenska opozicija največje slovenske stranke, velesrbsko razpoloženje preko Save, to so pojavi, ki škodujejo in zavirajo vsak gospodarski, kulturni in socialni napredek v državi. Na tem mestu smo že enkrat povedali svoje mnenje, da je vzrok vsem tem razmeram še predvojna orientacija današnjih največjih političnih strank v državi, bodis, da so v vladi, bodis, da so v opoziciji.

Ne more biti nam socialistom vseeno, kake so meščanske stranke, ki so poklicane vladati v meščanski državi. Interes našega razrednega boja zahteva, da imajo meščanske stranke jasen program, da po njem zavestno delajo, samo take stranke zamorejo ustvariti v državi prilike, ki nudijo možnost programatičnega in konsekventnega razrednega boja. Vsaka nejasnost v teoriji in praktičnem udejstvovanju od strani meščanskih strank povzroča tudi neorientiranost delavskih mas — za kar mammo — žalibog — najlepši primer baš v sedanosti. Nezdravi časi in gnile razmere inficirajo vse javno življenje.

Iz socialističnega strankarskega stališča pozdravljamo zato vsak pojav, ki bi utegnil privedi naše notranje politične razmere v normalno stanje.

Tak namen je imel kongres javnih delavcev v Zagrebu. Uspeh, ki ga želimo, se bo seveda šele pokazal. Ugoden znak je prisotnost nekaterih demokratskih prvakov, čeprav se nam zdi, da trenutek za nujni razpad demokratske stranke, radi velikih stvarnih razlik med posameznimi grupami v njej — še ni prišel.

Udeležba na kongresu je bila obila, a tudi pestra. Iz teh ljudi ustvariti enotno stranko ne bo nikdar mogoče. Med udeležniki je bilo tudi mnogo takih, ki so že bili in niso in ne bodo več in takih, ki bi

radj šele postali javni delavci. Gotovo je, da politiki iz Hrvaške, pa tudi deloma iz Dalmacije in Vojvodine ter Slovenije, ki so bili na kongresu, nimajo mas za seboj. Če bodo mogli najti pot do njih, je vprašanje.

Iz Slovenije so se kongresa udeležili nekateri demokratični starini, narodni socialci ter nekateri doslej politično še neopredeljeni. Ali hočejo vsi ti v eno stranko? Podčrtujemo udeležbo narodnih socialcev, ker so s svojo navzočnostjo končno pokazali, da niso stranka razrednega boja, ampak meščanska stranka, kar smo mi vedno trdili.

Neposredni rezultat kongresa je njegova resolucija, ki zasluži komentarja. Pripravljavci kongresa so — očitno po sili razmer — odvrkli svojo prvotno misel ustanoviti enotno stranko, ampak izjavili so se za »Savez narodnih strank i grup«, ki naj bi se boril za unitarno Jugoslavijo na eni strani proti plemenskem šovinizmu (Radić, Velesrbi in klerikalci), na drugi strani proti metodam terorizma in nasilju in širjenju korupcije, ki je največ kriva, da javna morala pada. Ta dolgi opis bi se dal kratko nadomestiti z besedico »režim« (vlada), ki so ga pa kongresniki, gotovo iz ozira na navzoče člane režimske stranke (demokratov) izpustili. Torej vendar oziri proti režimu!

Zanimivo je tudi da se resolucija ne izreka jasno in določno za revizijo ustave, kar znači koncesijo na kongresu prisotnim demokratom, ki so glasovali za ustavo. Torej tudi oziri! V bistvu se seveda to, kar zahteva resolucija, brez revizije ustave pač ne da izvesti.

Revizija ustave je potrebna, a ne samo v točki »centralizma« ter v pogledu razširjenja samouprave, kar smo socialisti vedno povdarjali, ampak tudi v mnogih drugih pogledih (vladavina, gospodarsko-socialni principi, vojska itd. Tega v resoluciji pogrešamo.

Kongres odklanja istovetenje (zame-niavanje) začasnih režimov z državo ter centralizma z unitarizmom. Ta povdarek je pravilen. Konstatirati pa moramo, da so mnogi izmed ljudi, ki so glasovali v Zagrebu za to resolucijo, očitali socialismu, da smo za centralizem, ker smo bili za to, kar kongresniki nazivajo unitarizem.

Socialisti se iz principielnih razlogov kongresa meščanskih politikov nismo mogli udeležiti. V boju proti režimu se bomo pa vedno lahko našli, tembolj ker smo se socialisti za največji del tega, kar zahteva resolucija, že doslej na osnovi svojega programa borili.

Želimo iz uvodoma navedenih razlogov, da bi naši meščanski politiki končno vendar našli svojo orientacijo in da bi v naši notranji politiki zavel nov, svež duh! Vsem nam je potreben in narod si ga želi!

Notranja politika.

(Govor posl. sodr. Etblna Kristana v proračunski razpravi v Narodni skupščini.)
Ministrstvo policije.

(Dalje.)

Resnično imamo tudi v tej državi podanike namesto državljanov, in v tem zmislu se tudi postopa z ljudmi.

Večkrat sem že opazil, da je tudi v tej zbornici nekoliko poslancev, ki smatrajo za svojo nalogo vedno braniti policajstvo, če prednašajo proti upravnim in policijskim organom pritožbe zaradi zanikrnosti, zaradi nepravilnosti, zaradi nezakonitega postopanja itd. Zdi se, da so nekateri res sami zadojeni z enakim policijskim duhom. Sicer pa to izgleda, kakor

da ima človek iz opozicije la nastalo v tem, da napada, kar obstaja v naši državi, in tedaj mislijo gospodje, da je treba proti vsaki taki tožbi vehementno nastopiti. To je popolnoma napačno razumevanje, zakaj to ne pomeni želeti svojemu narodu in svoji državi dobro, ampak pomeni vzdržavati zlo, ki obstaja v državi.

Če prednašamo pritožbe in se bojujemo proti duhu, ki ni dober, delamo to z namenom, da bi se iztrebilo zlo, da bi namesto slabih institucij dobili dobre institucije, da postane iz te države res dober, svoboden dom svobodnega naroda. In vi, gospodje, ki vladate, ne bi smeli hrumeti, kadar predlaga opozicija svoj material, ampak bi ga morali studirati, in kadar spoznate, da so pritožbe opravičene, bi morali poskrbeti, da vas vlada posluša in da ozdravi zlo.

In gospodje, zlo se ne zdravi le s policijo in žandarmerijo. Če bi bilo tako, bi morala naša država biti že vzoren organizem, vsi pa vemo, da ni tako.

Naša žandarmerija ni majhna, zlasti ni majhna v nekaterih krajih. Tako na primer ima peta žandarmerijska brigada v Sloveniji 51 oficirjev in 1500 žandarjev. Pred zlomom se je v državi, ki ni bila baš varčna, kar se tiče žandarmerije, zlasti ne v naših krajih, ki jih je smatrala za iredentistične in sicer po pravici, izhajalo s silo, ki je štela v vseh delih, iz katerih se sestavlja današnja Slovenija, približno 14 oficirjev namesto današnjih 51, in iz okroglo 1200 mož.

Sedaj, gospodje, imamo pri žandarmeriji stotnike, opravljajoče posel, ki ga je nekda vršil okrajni žandarski narednik. Majorje imamo, ki ne delajo nič drugega, kot to, kar je včasih delal žandarski poročnik. In kljub temu pomnoženemu številu žandarmerije v deželi se ne živi nič bolje, kot se je živelo ob onem manjšem številu.

Nisem človek, ki bi hotel zaradi popularnosti ali iz demagogije deklamirati proti policiji in žandarmeriji sploh. Vem, da družba še dolgo ne bo tako dovršena, da bi se moglo izhajati brez neke sile, ki ima specialen namen skrbeti za vzdrževanje reda in za varnost v deželi. Toda, gospodje, iz te sile, ki naj služi redu in varnosti, se ne sme napraviti gospodar države.

To po priliki se pa sedaj pri nas godi. Pri nas policist, naj je visok ali pa nizek, pri nas žandar, naj je oficir ali pa podčastnik, ne živi v prepričanju, da mu je naloga služiti nekim resnično višjim ciljem: nikakor ni prepričan, da je tukaj zaradi naroda in njegovih potreb, ampak veliko število teh ljudi se je vživelo v idejo, da je narod zaradi njih tukaj, da izdajajo oni ukaze in zapovedi, narod pa da mora slušati in služiti.

Gospodje, kako veliko zlo je to, se lahko prepričate če pogledate splošno stanje v naši deželi. Vse zaman, gospodje: Izšli smo že iz starih časov, in povsod po vsem svetu se je čut svobode okrepčal. Ljudje ne morejo več prenašati tega, da jim kakšen uniformiran človek kaže svoje gospodstvo, da more napraviti njim postopati kakor ošaben gospodar napram služabniku.

Notranja politika, gospodje, bi morala v prvi vrsti služiti namenu, da se država konsolidira in da postane iz teoretičnega narodnega edinstva praktično narodno edinstvo; zakaj priznali mi boste, da ta cilj v praksi še ni dosežen. Toda, gospodje, tam, kjer ni dobre uprave, tam kjer ni dovolj dobrih organov, tam država ne more privlačiti, temveč odbi-

ja. Napačna je metoda, če se misli, da se more ljubezen do države vcepiti s palico, bodisi s fizično ali z moralno, kati kakor veste, so tudi moralne batine, ki včasih bolj bole kakor fizične.

(Dalje prih.)

Tedenski pregled.

Sobota, 2. sept.: Zasedanje izvrševalnega odbora dunajske internacionale v Frankfurtu ob Meni. Ameriška socialistična stranka se sprejme. Posvetovanje glede združenja obeh nemških socialističnih strank. — Zborovanje pokrajinske skupščine UJU na Bledu.

Nedelja, 3. sept.: V Belgradu delavski protidraginjski shodi. — V Nižnjem Novgorodu kongres ruske socialistične stranke, ki pripada dunajski internacionali.

Ponedeljek, 4. sept.: Trocki izjavlja, da ne bodo zmanjšali sovjetske armade 800.000 mož. — Sovjetska vlada obsodila na smrt 48 vodij lanske kozaške vstaje, med njimi častnike rdeče armade in člane »črezvičajke«. — V Kanadi zmagovit konec rudarske stavke.

Torek, 5. sept.: Etblin Kristan imenovan izseljeniškim delegatom v New-Yorku. Položi poslanski mandat. — V Bukarešti odkrili zaroto madžarskih častnikov, proti rumunski kraljevski dvojnici. — Seyerna mala antanta (Finska, Litvanska, Estonska, Poljska) ima konferenco o skupnem nastopu pri Zvezi narodov. — V Mehiki nova revolucija pod vodstvom prejšnjega predsednika Carranza.

Sreda, 6. sept.: Ministrski svet ustavil podpore dijakom, ki študirajo v tujini. Odpravil uvozno carino. — Belgrajski »Videlo« piše, da je dalo Pucljevo ministstvo Pucljevi ženi izvozno dovoljenje za 20.000 svinj. — V Zagrebu kaznovali razne banke radi špekuliranja z devizami in valutami na 1.200.000 Din globe. — Grki prosijo Turke za mir in antanto za posredovanje. Turki zahtevajo izpraznitve Male Azije in vrnitev Tracije z Odritev. — Francoski komunisti pokradli iz knjižnice nemške strokovne zveze v Mühlhausenu za 40.000 mark knjig. — Pričetek seje Zveze narodov. — Sovjetska vlada dela proračun. V njem je 34% vseh postavk za militarizem. — V Indiji vstaja proti Angležem.

Četrtek, 7. septembra: Ameriški poslanik v Belgradu predlaga, naj se ustavi izseljevanje v Ameriko, ker ni tam dela.

Petek, 8. septembra: Otvoritev pokrajinske obrtne razstave v Mariboru. — Nameravani shod vojnih invalidov v Ljubljani osrednji invalidski odbor, ki koledira z vlado, preklical, češ, da je vlada odobrila vse invalidske zahteve. — Lesni delavci v bosanskem Drvaru (6000 po številu) stopili v dvodnevno stavko, ker jim delodajalec — vlada — noče povišati mezd.

Sobota, 9. septembra: Glavni radniški savez Jugoslavije interveniral pri prometnem ministertvu, ki je izjavilo, da se sprejmejo vsi l. 1920. odpuščeni železničarji, čim vložijo prošnje pri svojih ravnateljstvih ali pa pri ministertvu preko tajništva GRSJ. — Grki zaprosili v Belgradu za pomoč pri sklepanju miru s Turki. — Jugoslovanska vlada poslala eno torpedovko pred Smirno. — Grška vlada odstopila. — Laška vlada izplačala Avstriji polovico 70 milijonskega posojila. — Na Pojskem zastavkali poštni nameščenci. — Perzija zahteva pri Zvezi narodov zastopnika za mohamedance.

Nedelja, 10. avgusta: Pričetek mednarodnega invalidskega kongresa v Ljub-

Janj. — Primitiven profesorski kongres istotam. — V Zagrebu kongres duševnih delavcev, ki je naperjen proti koruptnemu režimu. V demokratski stranki pride najbrže do razkola, ker se je nje predsednik Davidovič proti Pribičeviću volji kongresa udeležiti, v nameri, da pripravi teren za novo demokratsko stranko. — Grški kralj Konstantin glasom poročil pobežnil.

Politične vesti.

+ **Vlada** je potrdila izgon na tri leta zagrebškega komunista Kamila Horvatina, urednika »Borbe«, ki je hotel že zopet izdajati svoj časopis. Ker ni mogla vlada zabraniti nadaljnje izhajanja lista, je list onemogočila s tem, da je izgnala njegovega urednika. Reakcija ponosno dviga svojo glavo.

+ **Belgrajska vlada** nima nobenih podatkov o službenih sestankih in posetih kralja Aleksandra, ki ga zvesto spremlja ministrski predsednik Pašič. Za Pašičevo potovanje v London vedo vladni krogi samo toliko, da išče za sebe velikanske svote denarja na posodo. In potovanje se mu bo najbrž izplačalo.

+ **Predsednik narodne skupščine** dr. Ribar je sklical prihodnjo sejo skupščine na 10. oktobra. Zakonodajni odbor se sestane 1. oktobra.

+ **V Belgradu** pričakujejo vsled razkola v demokratski stranki, krizo v vladi. Pribičević je priobčil v belgrajskih časopisih pojasnilo, v katerem napada člane demokratskega kluba, ki so se udeležili zagrebškega kongresa, na katerem so pokopavali demokratsko stranko.

+ **Na novinarskem kongresu** v Novem Sadu so se izkazali jugosl. fašisti, ki so vdrl v dvorano, v kateri se je vršil slavnostni banket na čast gostom ter zahtevali naj prično peti gostje državno himno. Prišlo je do ostrega streljanja. Novinarji, ki pripadajo različnim političnim strankam, so najostreje protestirali proti temu nečuvnemu postopanju.

+ **»Pokret«**, glasilo zagrebških fašistov se zavzema za fašiste, ki so napadli novinarje v Novem Sadu ter pustili zasvirati državno himno. Jugoslovanski fašisti so v njegovih očeh veliki junaki. V Novem Sadu jih je bilo več ranjenih.

+ **V Dubrovniku** se je vršil 9. t. m. sestanek »neodvisne« mladine, na katerem so ostro obsodili sedanji režim. Sestanek je tudi pozdravil zborovalce zagrebškega kongresa »duševnih delavcev«, ki so razpravljali o novi politični grupaciji, na temelju »jugoslovanstva«. Kapitalistična vzgoja bogato žanje, kakor vidimo.

+ **Kraljevič Jurij** se je odločil, da ne pojde v Niš, kamor ga je obsodil kralj Aleksander, temveč da bo ostal v Belgradu, ker je prepričan, da ni nobenega povoda za kazen, ki mu jo je naložil njegov brat.

+ **Kraljevič Jurij** je pisal invalidskemu udruženju v Belgradu ter obenem poklonil invalidom 1 milijon dinarjev.

+ **Ob priliki kongresa** katoliške mladine v Rimu je prišlo do spodadov s fašisti. Policija peš in na konjih je končno napravila red.

+ **Na Grškem** pričakujejo izbruh revolucije zaradi neprestanih grških porazov v Mali Aziji. V visokih političnih krogih se poraja želja, da bi zasedla jugoslovanska armada Solun.

+ **Predsedništvo izvrševalnega odbora** češkoslovaške socialistične stranke se je izreklo proti združenju s komunistič-

no stranko. Ker se ta še vedno pokorava moskovski internacionali.

+ **Ceškoslovaški časopisi** poročajo, da je razposlal nemški »Kulturbund« vsem častnikom nemške narodnosti taino okrožnico, v kateri poziva častnike, naj pridno stopajo v češko slovaško armado, v kateri bodo ob priliki vršili iste naloge, ki so jih vršili češki častniki v bivši avstro-ogrski armadi.

+ **V Bukarešti** sklepajo poljsko-romunsko vojaško zvezo. Predsednik poljske republike Pilsudski je zaradi tega obpotoval te dni iz Varšave.

+ **Na seji Zveze narodov**, ki zboruje v Ženevi, je zahteval norveški zastopnik Lange popolno razorožitev armad. Govornik je nastopil z ostrimi besedami zoper sistem stalnih armad.

+ **Za predsednika** tretjega zasedanja Zveze narodov v Ženevi so izvolili delegati g. Edwardsa iz Čile. Z njegovo izvolitvijo so želeli evropski delegati pritegniti v svojo sredo Ameriko, ki se je sedaj držala pasivno in celo razvijala sovražno propagando proti omenjeni internacionalni ustanovi ki je delo bivšega ameriškega predsednika Wilsona. Delegati Zveze narodov napeto pričakujejo, kakšno stališče bo sedaj zavzela Amerika na vseamerikanskem kongresu v Čili, ki ga odvarajo te dni.

+ **Delegat Muray** je predložil seji Zveze narodov resolucijo, v kateri je izrazil željo, uvesti eksperantski jezik v mednarodnem poštnem in brzojavnem prometu.

+ **Angleži** so pričeli izkrcavati svoje čete ob carigradski obali. Francoska vlada je že ogorčeno protestirala, obenem pa se tudi ona pripravlja, odposlati svoje čete v Carigrad. Kapitalistične vlade že vedo zakaj.

+ **V Turčiji** vlada neznansko veselje, ker je turška armada potolkla grške čete ter zavzela Smirno. Poraz grških čet pripisujejo nedostatku moralnega edinstva ter razruvanih političnih, gospodarskih in verskih razmerah na Grškem. Grško ljudstvo namreč strada, medtem ko hoče vlada po vsej sili izdati vse za armado.

+ **Inozemska delegacija ruskih socialistih revolucionarjev** je brzojavno zaprosila vse socialistične stranke sveta, naj intervenirajo pri moskovski vladi, naj takoj rabsodi kaj bo ukrenila z socialnimi revolucionarji, ki jih je obsodila na smrt, pa pridržala v zaporu kot talce, ki jamčijo s svojimi življenji za pokret svoje stranke. Nekateri na smrt obsojeni so se namreč v ječi obesili, ker niso hoteli omejevati svobodo svoje stranke.

+ **Sovjetska vlada** se boji ljudskih volitev pa je zato aretirala več visokih sovjetskih uradnikov, o katerih je zasmila, da so pripravljeni pri bližajočih se volitvah nastopiti proti komunistom.

+ **Sovjetska vlada** se pripravlja na ofenzivo proti belim četam v Vladivostoku. Med tem pa že poročajo, da so bele čete sprejele ultimatum sovjetske vlade, da bodo odredile razorožitev do 15. t. m.

+ **V Rusiji** so pobesila komunistična sodišča od časa revolucije pa do predzadnjega časa 1,766.118 ljudi. Med temi je 6775 profesorjev in učiteljev, 8800 zdravnikov, 355.250 duševnih delavcev, 1243 svečenikov, 54.650 častnikov, 350 tisoč vojakov, 59.000 policistov, 12.000.950 posestnikov in 192.350 delavcev. To statistiko javljajo iz Rige. Iz navedenih števil je dovolj jasno izražena nesrečna komunistična taktika, ki zahteva takojšnjo rešitev iz obupnega življenskega položaja, pa

ne ve da vse to ni mogoče kar naenkrat čez noč. Dokaz za to je prav posebno sovjetska Rusija sama, ki je vsled svoje ponesrečene taktike prisiljena stopati nazaj h kapitalizmu. Pri mirnem razvoju bi seveda ta korak nazaj odpadel.

+ **V Palestini** so proglasili Angleži svoj mandat nad deželo. Prebivalstvo v mestih je protestiralo s tem, da je pozaprlo v znak protesta vse javne lokale.

+ **Zmage turške armade** v Mali Aziji so zelo navdušile mohamedance v Indiji, ki so priredili v poedinih mestih velike slavnosti na čast zmagovalcem. Indijski mohamedanci se nadejajo, da bodo popoljno rešili svoj problem, ki se tiče predvsem kalifove prestolnice. Nacionalistična zaslepljenost ljudstva je v resnici brezmejna.

+ **Japonska svoboda tiska** je fraza. Profesor Tsekuji Aoki na državni univerzi v Tokiju je kritiziral čez državno sodišče in bil zato obsojen na štiri mesece ječe. Vse pritožbe so bile zavržene.

+ **Za odpoklic sodnikov**, Newyorška delavska federacija je na svoji konferenci v Poughepsiju sprejela resolucijo, ki zahteva, da se v legislaturi takoj regulirajo zakoni glede sodišč tako, da bo ljudstvo odpoklicalo vrhovne sodnike, ki se pokažejo, da so škodljivi ljudskim interesom. Resolucija tudi zahteva, da ljudstvo voli sodnike prizivnih sodišč.

+ **Znani avtomobilski tovarnar Henry Ford** iz Amerike bo 16. t. m. zapri svoje tovarne. Začasno odpuščenih bo okoli 500.000 delavcev, če pa računamo tudi delavce po ostalih tovarnah, ki bodo prizadeti, bo vrženih za zimo okoli 2 milijona delavcev na cesto. Ford pravi, da bo zapri tovarne zaradi tega, ker so povišali cene premoga in jeklu. Fordova akcija govori dovolj jasno, kako uničujoč je sedanji gospodarski sistem za delavce. En sam kapitalist ima moč, da vrže tisoč delavcev na cesto, ko prihaja zima. In to se izvrši, ker se par kapitalistov neče sporazumeti med seboj, kako bi še hujše molzli ljudstvo. Ali ni pametno, da se tak gospodarski sistem spremeni? »Delavci imajo letos v jeseni priliko, da glasujejo za spremenitev sedanjega roparskega gospodarskega sistema, ako oddajo svoje glasove socialističnim kandidatom,« je rekel neki vodja stavkujočih železničarjev v Detroitu.

SPLOŠNA STROKOVNA ORGANIZACIJA ZA SLOVENIJO.

Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani je v svojem področju ustanovila Splošno strokovno organizacijo.

Namen te organizacije je, da skrbi v prvi vrsti za socialni položaj svojih članov. Organizacija, ki hoče biti res bojovna, ki hoče delati na to, da se proletariat osvobodi izpod kapitalističnega jarma, ne sme biti samo mezdna organizacija, ona ne sme polagati važnosti samo na mezdne boje, temveč mora posvečati pažnjo tudi socialni zakonodaji in izobrazbi. V organizacijo lahko pristopi vsak duševni in ročni delavec, ki ni že strokovno organiziran v kak strokovni organizaciji, ki je v zvezi Strokovne komisije.

Organizacija je razdeljena na sekcije, tako, da tvorijo n. pr. zasebni nameščenci svojo sekcijo s svojim lastnim sekcijskim odborom, cestarji zopet svojo sekcijo itd.

Še mnogo je strok, ki v Strokovni komisiji nimajo svoje strokovne organizacije. Vsi ti se sedaj lahko organizirajo v Splošni strokovni organizaciji.

Že dolgo pogrešamo ob rami ročnega delavca skupno v strokovni organizaciji

duševnega delavca. Zasebni nameščenci nimajo danes nikake razredne strokovne organizacije, zato pa je njih gnotni kakor tudi socialni položaj mnogo slabši od onega ročnega delavca.

Kie so danes organizirani zasebni nameščenci, trgovski nastavljenici, delavci manjših strok itd.? Vsi, ki niso še organizirani v razredni strokovni organizaciji, so krivi, da kapitalizem proletariat vedno huje in huje pritiska.

Vsi, ki se hočejo organizirati v Splošni strokovni organizaciji naj se prijavijo osebno ali pismeno na: »Splošno strokovno organizacijo za Slovenijo«, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. levo.

Dnevne vesti.

Gospodinska šola v Šmihelu pri Novem mestu prične novo šolsko leto s 16. oktobrom t. l. Šola je šestmesečna in traja pouk do 15. aprila 1923. V njo se sprejemajo notranje in zunanje gojenke. Prošnje za sprejem je vložiti do 1. oktobra t. l. pri vodstvu gospodinske šole v Šmihelu, kjer se dobe tudi vsa potrebna pojasnila glede preskrbnine itd. Prošnjam je priložiti roistni list in zadnje šolsko spričevalo.

Uvedba popolne dnevne službe pri telefonu na Grosupljem. S 1. septembrom 1922 se je pri pošti Grosuplje za telefon uvedla popolna dnevna služba (C), t. j. v poletnem času (1. IV. do 30. IX.) od 7. do 21., po zimi (1. X. do 31. III.) od 8. do 20.

Ljubljana.

Staro in novo. Prejeli smo sledeči dopis: Staro je, da stavka knjigovezov v Ljubljani, ki je izbruhnila dne 27. junija, traja dalje. Stavkujoči so solidarni in prepričani o svoji zmagi. Stavka se še le pri nekoliko privatnih malih knjigoveznicah, za katere pa je število stavkujočih zelo majhno, in še to se vsak čas zmanjšuje, kar je novo. Tako n. pr. so že, ali pa nameravajo še razni dobro kvalificirani delavci odpotovati. Posamezne tiskarne nameravajo upeljati lastne knjigoveznice, kjer pa že obstoje, jih nameravajo povečati, ker je delo za knjigoveznice v tiskarnah nakopičeno, tiskarne pa so se obvezale, da ne bodo oddajale dela netarifnim knjigoveznicam. Poleg tega nameravata dva podjetna pomočnika odpreti lastne knjigoveznice, seveda s pripoznanjem tarife, o kateri so nekateri ljubljanski knjigoveški mojstri mnenja, da znači popolno socializacijo. O tej pa imajo gospodje knjigoveški mojstri zelo slabo mnenje in najbrž ne bodo na noben način plačali toliko »v gor«, kar vedno pripovedujejo svojim strankam, ker bi drugače zanje socializacija in druge svetovne reforme ne bile več strašila — teh pa se jim hoče. Kako strašansko reveži knjigoveški mojstri »v gor« plačujejo, to bo občinstvo samo precej občutno spoznalo ob priliki nakupovanja raznih šolskih potrebščin. Pri raznih tzv. »zmernih cenah« priporočamo naši javnosti, da presoja, ali bi ne bilo mogoče knjigoveški personal zmernim cenam odgovarjajoče plačati, in kdo je morda kriv, da bo stavka trajala sedaj kmalu tri mesece. Delavstvo je poskušalo vse prej, predno je šlo v stavko, torej ni krivo! Pri letošnjem nakupovanju šolskih potrebščin naj se upošteva, da so jih izdelali večinoma otroci, ki so po svojih in svojih staršev neprevidnosti padli pošteno se borečemu, stavkujočemu delavstvu v hrbet. Kvaliteta izdelkov bo torej letos precej pomankljiva; vključ temu pa cene gotovo ne bodo »zmerne«. Občinstvu bomo kmalu poslu-

žili z raznimi kalkulačnimi podatki, iz katerih bo to »v gor plačnje« že razvidno. Še ena novost je, da nameravajo podjetni in energični ljubljanski knjigoveški pomočniki ustanoviti lastno produktivno zadrugo ki bo kot tarifna knjigoveznica lahko prevzela ono velikomnožino dela, ki čaka na izvršitev. Ker so med pomočniki precejšne strokovnjaške kapacitete, bo občinstvo gotovo v vsakem oziru zadovoljno. Na ta način bodo kmalu vsi stavkujoči zaposleni ne da bi se stavka končala. Tudi gg. tiskarniškim principalom in ravnateljem ne bo več treba pošiljati delo skrito in po ovinkih v netarifne knjigoveznice. Kako se znaajo gotovi dogovori glede netarifnih knjigoveznic od strani raznih tiskarn vzdrževati, bomo še spregovorili; materiala je že precej. Delavske starše pa še opozarjamo, naj ne pošiljajo svoja mladoletna dekleta v netarifne knjigoveznice, v katerih stavkaio, povpraševati za delo. V Ljubljani je dosti delavnic, ki plačujejo po tarifu in so torej izven stavke. Tozadevna pojasnila daje vsak čas strokovna organizacija knjigovezov. Pokažite delavsko solidarnost in zavednost tudi v dejanjih in ne le v besedah! Na ta način boste pripomogli pravici k zmagi! Ne pustite se zaslepiti s par groši! Če bi mojstri res hoteli pošteno plačevati za delo, ne bi prišlo do stavke. Naj živi delavska solidarnost!

S stanovanji tekom ljubljanskega veleselja je bil križ, dosti tudi zavolotega, ker tozadevni stanovanjski urad ni tako funkcioniral, kakor bi bilo treba. V roki imamo od njega izdano nakaznico (št. 3404), na katero sta bila dva posetnika v ponedeljek poslana v privatno stanovanje prenočevati. Ko sta odračunala običajno pristojbino desetih dinarjev, sta šla do tistega stanovanja in sta tam zvedela, da je — zasedeno. Tečeta nazaj, da bi se glede tega informirala pri uradu, da bi ta njima vsaj drugo prenočišče nakazal — urad v novi palači Kreditne banke ni več posloval. Še za nič plačane pristojbine nista dobila nazaj. — S prenočišči se je dalo špekulirati. Eden izmed omenjenih dveh posetnikov se je trudil po vseh gostilnah in hotelih, da bi dobil majhen prostorček. Noč je bila deževna in mrzla, neprijetno bi bilo prenočevati zunaj ali pa v kavarni. V nobeni gostilni in v nobenem hotelu ni bilo nič. Končno dospe do neke boljše gostilne v Florijanski ulici. Tudi tam nič. To se pravi: ko je omenjeni povedal, da je voljan plačati trikrat, petkrat več, kot pa je običajno, tedaj »se je našla« soba z osmimi posteljami, izmed katerih je bila ena vendarle prazna. In ko se je posetnik pripravil, da pojde spat, tedaj bi bil lahko dobil na razpolago — kar štiri prazne sobe! Naš junak seveda ni delal utisa bogatega Amerikanca. Razumljivo, da za posteli, ki bi jo mogel in moral dobiti brez vsakega moledovanja ni plačal več, kot se spodobi.

Franc Letnar. Včeraj je umrl strugar v Strojnih tovarnah v Ljubljani sođr. Franc Letnar. Bolehal je že par let na tuberkulozi, katero si je deloma nakopal v ruskem ujetništvu. Zdravil se je v Topolšiči in na Golniku, odkoder se je pred kratkim povrnil brez upanja, da okreva. Bil je dolgoleten in zaveden član strokovne organizacije. Pogreb se bo vršil danes, 13. t. m. popoldne ob 16.

Zgodovinska razstava slikarstva na Slovenskem v tehnični srednji šoli na Mirju ostane odprta do inclusive 25. t. m., da se omogoči obisk tudi šolam in delavskim slojem. Priredijo se tudi vodstva. Razstava je odprta vsak dan od 9.—13. in

od 14.—18. Vstopnina 5 Din, za dijaške podvodstvom in v skupinah 2 Din. Vodstva za delavstvo bodo naznanjena. — **V petek (15. t. m.) popoldne ob 15. vodstvo za članne umetnostno - zgodovinskega društva. Razlaga konservator dr. Fr. Stele.**

Tvrdba Anton Janežič v Ljubljani, Sv. Florijana ulica 14 je sklenila s Podpornim društvom slepih v Ljubljani pogodbo in izdeluje šolske zvezke vseh vrst z znamko: »V korist podpornemu društvu slepih«. Prosimo vse trgovce kakor tudi vse šoloobvezne, da pridno segajo po teh zvezkih in na ta način pomagajo izmed bednih najbednejšim, ki bodo hvaležni vsem tem dobrotnikom. — Podporno društvo slepih v Ljubljani, Wolfova ul. 12.

II. Ljubljanski velesemenj je dosegel popoln uspeh. Vsega skupaj je obiskalo semenj okoli 180.000 ljudi. Sklenile so se milijardne kupčije.

Grand hotel »Union«, Ljubljana. V četrtek, 14. septembra se bo vršil v veliki dvorani hotela »Union« velik vojaški koncert pri pogrnjenih mizah. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi Rom Fr. ravnatelj in restavrater.

Celje.

Čudna občutljivost. Ta preklicani socialistični list »Naprej« je v svoji zadnji številki 194, tako trdo okrtal klerikalne strice občinskega odbora občine okolica Celje, da so še celo gg. demokrati izzvali zamerili. Jim pač na noben način ne more v glavo, kako bi bilo to mogoče, da bi se kar anenkrate združili dve občini v eno veliko in ker smo to tudi v listu povedali, jim pa že predsed. Gg. klerikalci in demokrati (po zunanosti dve nasprotujoči si stranki) so se tako ujezili na socialiste, ker jih v svojem listu »Napreju« tako čudno pozdravljajo in razkrinkavajo njih nazadnjaška in tlačanska načela, da so se lepo po kompanionsko pogovorili za neudeležitev sklicane seje občinskega sveta za dne 10. septembra 1922, češ, s tem jim že pokažemo našo nezadovoljnost in se v znak protesta proti pisanju »Napreja« nihče ne udeleži sklicane seje. Ali gg. presneto se motite, da vas mi tako sodimo kakor si vi domišljujete. Pravzaprav ne vemo, ali bi vas smatrali za tako velike bojazljivce ali tako rahlo občutljive, da vas javna kritika tako močno zadeva, da niti niste v zmožnosti udeležiti se sklicane seje. S tem ste se prav slabo izkazali, kajti volilci so hoteli voliti moža, ne pa bojazljivca. Moje mnenje je, da če mandatiran mož z zaupnico občinstva šloroke plasti stoji strogo na načelih naprednosti in kultiviranju gospodarskega razvoja in da se s poštenostjo interesira za splošni razvoj, kateri je še danes v povojih najsibo gospodarski kot politični, se ne bo strašil javnih kritik (katere so bile na mestu), temveč bo isto vzel v pretres in kolikor je bil res na napačnem skušal poravnati. Kdor se danes boji javnih kritik, ni mož in je škoda za mandat. Zatorej ne boste zamerili gospodje, da vas smatram za nedorasle gospodarske politike in da sem mnenja, da vam je potreba še več takih in še celo hujših kritik kajti to je za neizkušene ljudi prava šola. Mi socialisti pač nismo vajeni ljudi z bonbončki tolažiti in privajati k poboljšanju, temveč s krepkimi in trdimi kritikami na zdravi podlagi.

Ministrova izjava in vpoklic novih rekrutov. Za 12. in 13. t. m. so poklicani rekruti, da odslužijo dolgovani rok. De tukaj je vse v redu. Ali dalje mi v redu Gospod minister vojne in mornarice je vsled neljubih dogodkov pri vpoklicu

letnika 1910 obljubil, da bo poskrbel, da bodo pri prihodnjem rekrutovanju vsi nedostatkj odstranjeni. Mi smo mislili, da to drži. Ali obljubiti in dati je preveč. Rekruti letnika 1898. niso nič bolje sprejeti. Fantje, zdravi in rudečih lic prihajajo iz vseh krajev, da služijo domovini. Pijani niso, da se ne bo kdo drznil govoriti in pisati o pijanih Slovencih. Toda veselje jih mine, ko mora prvo noč spati na golih umazanih tleh barak, brez odeje in strehe, dež pa pošilja sladke curke na čela mladih borcev za domovino. Mogoče je to krst, mogoče je pa ministрова odredba. Nekaj bo že. Kaj bi rekla dotična komisija, ki preiskuje prve nedostatke. Potem so še razne afere Naumovičev, pretep s sabljo itd. Ne čudimo se potem anarhiji. — Spremljevalec rekrutov — socialista.

»Zarja«, glasilo ljubljanskih lokalpatriotov financirano od nekdanjih nagradarjev Bolniške blagajne je pričela bljudavati ogenj na voditelje delavskih organizacij. v članku »Konsolidacija dela v stranki proletariata«. Člankar pravi v uvodu razpravljanja, da so voditelji krivi, da ne pride do konsolidacije pokreta. Člankar pa ne pove po imenu voditeljev, temveč jih napada en blok, tudi ne podpisuje sebe, da bi lahko ptička spoznali. Ker smatram javno polemiko za važno, zlasti o taktiki v stranki in ker sem član pokrajinskega odbora SSJ, bi želel, da pride »Zarja« prihodnjč z imeni na dan, da pove kateri voditelji so za nič ali pokretu škodljivi, da jih bo spoznala masa, odločeval in kaznoval jih bo pa Pokrajinski strankin zbor, pa če so tudi poslanci, ali ljubljanski »lokalpatrioti«. — A. Leskošek.

Maribor.

Sodrug Angelo Cerkvenc priredi v soboto ob osmih zvečer zelo zanimivo, aktualno predavanje v »Ljudskem domu«. Ker je mnogo mariborskih sodrugov ponovno izrazilo misel, naj bi s. Cerkvenc enkrat prišel predavat tudi v Maribor, ne dvomimo, da bo udeležba lepa. Vstop imajo »Svobodaši«, člani vseh socialističnih organizacij in po njih uvedeni znanci.

Ptuj.

Krajevna organizacija S. S. J. sklicuje v nedeljo 17. t. m. ob 9. uri zjutraj veliki shod proti draginji s poročilom o političnem položaju. Shod se vrši v »Društvenem domu«. Delavci in kmetje, uradniki in meščani vsi na shod!

Volilni imeniki. Sodruga in somišljenike opozarjamo, da je volilni imenik za mesto Ptuj prepisan in da je na razpolago pri tajništvu krajevne organizacije. Vsak naj se prepriča, ali je vpisan in naj tudi pogleda, če so vpisani nasprotniki, ki nimajo volilne pravice. Tudi organizacije in zaupnike v ptujskem okraju pozivljamo, naj se za volilne imenike zanimajo ter pravočasno pogledajo če so vsi naši pristaši — volilci vpisani.

Oblastne skupščine in meščanske stranke. Dasiravno ni še gotovo, kdaj se bodo vršile volitve v oblastno skupščino, se na te volitve vse meščanske stranke, sicer na tihem, a temeljito pripravljajo. Demokratje čuteč, da se jim tla majajo, propagirajo idejo o depolitizaciji oblastnih skupščin, oziroma nekako depolitizaciji strank še pred volitvami, kar ni nič drugega, kakor bilka, za katero bi se potapljajoča demokratska stranka rada prijela, da se reši pogina, ki je zanjo neizogiben. Samostojneži si tudi želijo doseči kompromis z drugimi strankami, ker tudi oni čutijo, da je začel pihati drugi veter. Kleri-

kanci, ki v njih časopisju proglašajo oblastne skupščine za lanski sneg, se za volitve najbolj pripravljajo in imajo že določene kondidate. To delajo seveda bolj na tihem, da bi tako našli ob volitvah druge stranke nepripravljene. Naše zaupnike in pristaše opozarjamo na navedena dejstva in jim priporočamo, da pazljivo zasledujejo gibanje nasprotnikov, od katerih naj se ne pustijo begati. Naša stranka je že objavila delovni program za oblastne skupščine in tudi zavzela stališče glede postopanja socialističnih zastopnikov v teh skupščinah. Tega naj se naši pristaši držijo in pa navodil, ki jih bo stranka v tem oziru v bodoče izdajala. Vse drugo, kar prihaja iz nasprotnih taborov je sama laž in volilni manevri. Zato pozor sodrug!

Iz stranke.

Neka organizacija še ne ve, da znaša pristotina od Novega leta sem 1 Din, pošilja samo po 2 K. Ne verujemo, da ima tamošnji odbor redne seje, da vodi točne račune itd. Tudi članskih sestankov gotovo ni, drugače bi vsaj pri blagajniškem poročilu eden ali drugi član opozoril na take napake! Ali pa morebiti sploh nobeden izmed članov tega ne ve. Čemu so torej naročeni na »Naprej« oziroma »Ljudski Glas«?

Vsi govore o enotni fronti, ne mara je pa nobeden. Če bi jo maral, bi delal zanj, ne pa govoril o njej, da je potrebna. Enotna fronta je enotna organizacija. Ali si organiziran? Ali izpolnjuješ članske dolžnosti? Izpolnjuj! Sodeluj! Odstranuj gnilobo! To je edina pot k enotni fronti delavnega ljudstva. Če pa le od strani gledaš, boš od vseh strani tepen!

Krajevna politična organizacija SSJ v Spodnji Šiški vabi na shod, ki se bo vršil v četrtek, dne 14. t. m. ob 20. v gostilni g. Šterna v Spodnji Šiški. Sodrugi, vsi na shod! — Odbor.

Ježica pri Ljubljani. V nedeljo, dne 17. t. m. bo članski sestanek krajevne organizacije KDZ ob 15. pri sodr. Francu Kunstelnu v Stožicah 59. Razpravljali bomo o organizaciji in o volitvah v oblastno skupščino, torej je dolžnost vseh članov, da se sestanka točno udeležijo. Prinese naj tudi vsak strankino izkaznico s seboj, kdor je še nima, jo dobi na sestanku. — Odbor.

Trbovlje. V petek, dne 15. t. m. se bo vršila diskusija ob 16. v »Delavskem domu. Sodrugi pridite vsi. — Odbor.

Vestnik Svobode.

Plesni tečaj. S 1. oktobrom bo otvorila šišenska »Svoboda« plesni tečaj za svoje člane. Kdor še ni član tega potrebne delavskega kulturnega društva lahko pristopi. Tečaj se bo vršil v gostilniškem salonu g. Valjevca v Frankopanski ulici, in sicer dvakrat na teden, v sredo zvečer in v nedeljo popoldne. Vpisuje se pri šahovski vaji, to je v torkih od 20. do 22. v Zadržnem domu. — Plesni odbor.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 76.50 Din, 1 lira 3.39 Din, 100 avstrijskih kron pa 10 par. V Curihu velja 100 naših kron 1.70 švicarskih frankov.

= Žitni trg. Pšenica 450 Din, rž 350 Din, ječmen 425 Din, oves 325 Din, koruza 375 Din, moka (št. 0) 775 Din za 100 kg. — Promet je bil zelo slab vsled pomanjkanja gotovih denarnih sredstev. Kupec ne more takoj plačati blaga, producent pa ne mara drugače prodajati. Drugi vzrok so pa tudi skrajno slabe prometne razmere.

PA NAJ BO, NO, MALO ODGOVORA!

Pred dvema tednoma je »Naprej« priobčeval članek, v katerem sem se nekoliko pomudil z razmerami v mariborski organizaciji, zlasti pa s plodom teh razmer, z »Enakostjo«. Njeni izdajatelji so — ne meni, ampak strankini javnosti — še danes dolžni odgovora. Oglasila pa se je ljubljanska »Zarja« in mi očitala »plačano mnenje«. Radi mene se »Zarja« lahko po mili volji spotika nad mano, pred ljudmi, kakor so v njenem krogu, se ne bom pral: Vem sam, da je moje mnenje plačano (sicer za te razmere nekoliko skromno), ne more mu pa nihče dokazati, da je nagrajeno. Pred par dnevi sem poročal, kako je socialistično kolesarsko društvo v Mariboru ob priliki svoje petindvajsetletnice slavnostno korakalo za naročeno regimentno muziko, ki mu ni morda svirala socialistične koračnice, marseljeze, temveč lepo himno »Hej Slovani« tako, kakor je, s kostmi in kožo vred. Povedal sem, da meče take sorte zavednost luč sramote na vse socialistično gibanje in da se ji je še buržoazija naglas smejala. Omenil sem pa tudi, da priča o škandalozni nezrelosti, če se poslužujejo socialistične organizacije pijančarskih veselic, da spravijo nekaj borih denarcev, ki bi se dali s treznimi sredstvi bolje dobiti, v svoj žep. Govoril sem o nesmislu, ki tiči v tem, da prireja en del naših organizacij po eni strani protidraginske shode, na drugi strani pa skuša drug del utopiti delovno ljudstvo v morju pijane draginje. Na to mi »Zarja« menda še nič ni očitala, »Enakost« pa je izlila name golido laži in psovok. Vidim in vsak poštenjak vidi, da me psuje samo zavoljotega, ker ne najde boljšega odgovora na moje mnenje o nji. Gospodje ne poznajo poti naravnost in še vedno mislijo, da si ubil resnico, če ubijaš osebo, zato bi me hoteli zadušiti z gnojnico. Pa rečem jim, da se jim ne bo posrečilo, dokler bodo proti meni mobilizirali analfabetizem, ki bere stavke, kakor niso zapisani (nisem n. pr. trdil, da je bilo kolesarsko društvo z vojaštvom dogovorjeno glede »Hej Slovanov«), dokler me bodo skušali pregovoriti s psovkami in me pobiti s kolom izza plota, ne upajoč se v javnost s polnim imenom. Boj z analfabetizmom, demagogijo in zaplotništvom je zame prelahak. Poskusite se s težjim, udarite s kolom stvarnosti, če ste se tega naučili, odkar se hodite učiti socializma in ga podučevati. Mene veseli, da ste tako kmalu pokazali svojo barvo, način svojega boja, idejo, ki jo branite (pijančarstvo, sodelovanje z buržoazijo, celo z militarizmom). Veseli me, ker sem opazil med mariborskimi proletarci dober del, ki se ne strinja s tem vašim programom. Na ta del zidamo mi »mladi psevdomoralisti« in se ne bojimo, da bi ne dogradili. Z ljudmi pa, ki še ne vedo, kaj je socialistična dostojnost in dolžnost, s tem ne bomo delali pod skupno streho. Na svidenje!

Karlo Kocjančič, Maribor.

Na državni kmetijski šoli na Grnu (Novomesto) se prične novo šolsko leto v pričetku novembra t. l. Šola ima dva oddelka. Celoletna šola je namenjena predvsem za učence iz vinorodnih krajev, zimska šola pa za učence iz nevinorodnih krajev. Letna šola traja od 1. novembra t. l. do 31. oktobra prihod. leta z eno mesečnimi počitnicami v avgustu. Zimska šola traja dve zimi po 5 mesecev. Učenci imajo na zavodu vso potrebno preskrbo, to je stanovanje, hrano in snazhenje perila. Preskrbovalnina, ki se pla-

čuje polletno vnaprej, znaša 200 Din mesečno. V slučaju rastoče draginje se pa lahko zviša. V plačilo se sprejemajo tudi živila po dnevnih cenah. Šolnino 10 Din mesečno plačujejo samo učenci, ki niso iz Slovenije. Oddati je tudi nekaj mest proti plačilu polovične preskrbnine in nekaj prostih (brezplačnih) mest, to pa le revnejšim kmetijskim sinovom, ki se izkažejo z uradno potrjenim ubožnim spričevalom in ki se zavežejo, da ostanejo po končanem šolanju na domačem posestvu. Šola ima sploh v prvi vrsti namen, da vzgaja dobre kmetijske gospodarje in zato imajo kmetijski sinovi, bodoči gospodarji pred vsemi drugimi prednost. Pogoj za sprejemanje je starost najmanj 16 let, neoporekljivost, telesno in duševno zdravje in z dobrim uspehom dovršena ljudska šola. Prošnje za sprejem je pisati lastnoročno, na celo polo, kolekovati s kolekom 4 Din in priložiti en kolek za 10 Din za rešitev. Prošnje vložiti najpozneje do 20. septembra t. l. pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu, pošta Novomesto. Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. odpustnico, odnosno zadnje šolsko spričevalo, 4. zdravniško spričevalo, 5. spričevalo o nravnosti, 6. izjavo staršev oz. varuha, s katero se ti zavežejo plačevati stroške šolanja, 7. obvezna izjava staršev ali varuha, ki prosijo za prosto ali polprosto mesto, da bo njih sin ali varovanec ostal pozneje na domačem posestvu, v nasprotnem slučaju da povrnejo zavodu prejete zneske podpor iz javnih sredstev. Absolventi kmetijskih šol uživajo ugodnost po čl. 8. zakona o ustrojstvu vojske, t. j. skrajšano vojaško službovanje po 14 mesecev (dijaški rok) pod pogojem, da ostanejo pozneje na lastnem domu. Blizja pojasnila v vseh zadevah daje ravnateljstvo.

Nemški parnik »Hannovia« se je potopil kakih 150 milj daleč od portugalske obale. Na parniku je bilo okoli 1000 potnikov, ki pa jih je rešil neki angleški parnik.

Dopisi.

Iz Trbovelj. (Klerikalne ceremonije ubijajo moralo in treznost ljudstva.) Pota postlana z zelenjem, ob cestah stoje slavoloki, iz gostilne se čujejo divji glasovi alkoholiziranih ljudi, otroci se pretepajo po cestah — pijani, da krvavijo njih glave, ob poti leže v živinskem stanju možje, premagani od demona alkohola, vse razdivjano, da je skoro nevarno hoditi po cesti. To je bila nedeljska slika našega kraja, ker ta dan se je vršila sv. birma. Vsakih sedem let se vršijo pri nas te ceremonije, vsakih sedem let znorijo ljudje in se napolnijo žepi gostilničarjev, ki barantajo z ljudskim zastrupljanjem, vsakih sedem let se ti kaže ta žalostna slika ob cestah. In vsak trezno misleč človek se vprašuje: kaj je tega treba? Kako častno, kako slavno se v primeri s tem praznuje praznik dela, prvi maj! In ti jezuitje, ki imajo vedno na ustih treznost, moralo in abstinenco, uprizarjajo orgije, pri katerih ljudstvo, da celo otroci, do nezavesti popivajo. Ali ni to vnebovpijoči greh, da vodijo mladino v beznice, in to ob prilikah, ob katerih bi se jih moralo učiti in voditi k treznosti?! Klerikalizem, ki uprizarja svoje ceremonije že stoletja, še ni prišel do tega — kar je socializem naredil v desetletjih — podučiti ljudstvo, da se pri takih prilikah zadrži trezno! Razvidno je, da je klerikalizmu ležeče na tem, da ostane ljudstvo neumne in udano alkoholni

Klerus je pač povsod enak in se drži božjega reka: »Blagor ubogim na duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.« — **Opazovalec.**

Kočevje. V nedeljo nas je milostno obiskal g. Štefanovič, šef »nezavisne« strokovne organizacije rudarjev. Klobasarij je toliko časa, da se ga je bog usmilil ter poslal malo dežja na njegovo vročo glavo. Novega ni ničesar povedal, pač pa je omenil pridobitve rudarjev v zadnji stavki in rekel, da je njegova zasluga, da so rudarji dosegli 60% poviška, zato pa so tudi lahko zadovoljni. Na medklice je odgovarjal, da je vse razvidno iz pogodbe. Trdil je, da je vse to dosegla radi svoje moči organizacija nezavisnih, v kateri je 7000 rudarjev. Povedati bi moral tudi, da so člani na članskih prispevkih dolžni 9000 Din. Vzorna disciplina vlada v tej organizaciji. Zaninljivo je bilo edino to, da je povedal, da upokojenci zaradi tega ne dobijo poviška, ker se je vzelo iz njihovega fonda 15 milijonov za zgradbo palače. Okrožni urad za zavarovanje delavcev prosimo v tej zadevi za pojasnilo. Ko ga je nekdo vprašal, zakaj se ne zanima za prispevke, ki jih Trboveljska družba odteguje delavcem za zavarovanje zoper bolezni, ni dal odgovora. Družba nam odteguje za bolniško blagajno 140—200 K od naših mesečnih zaslužkov. Vedeli bi radi, ali je za to postopanje upravičena ali ne. Zvedeli smo, da plačujejo drugi delavci od enakih zaslužkov le polovico. Tega ne moremo razumeti, da so pri eni blagajni prispevki tako visoki, pri drugi pa so za 50% nižji. Saj spadamo po zakonu o zavarovanju delavcev pod isti Osrednji urad v Zagrebu. Radi bi imeli odgovor od ministra za socialno skrbstvo v tej zadevi, kakor tudi o tistih 15 milijonih, ki so bili upokojencem odvzeti. Tudi stanovanjski urad moramo omeniti. Stanovanjska komisija zelo uspešno deluje za delavce in nižje sloje. Tako so pred kratkim nekega delavca sodnijskim pobom iztirali iz stanovanja, ker je hišni gospodar potreboval to luknjo. Delavec je pa še vrhutega obsojen plačati sodnijske stroške. Ker pa ni mogel plačati, so ga zarubili ter mu odvzeli suknjo in hlače. — Peki so nam kruh podražili, tako da stane bela štruca 18—20 dkg — 8 K. Torej delavci vsega sveta, vsi v nezavisno organizacijo, pa se bo kmetu boljše godilo; saj je g. Štefanovič rekel, pa bo držalo! Primerjal jo je tudi z angleško in ameriško in če se je tam obnesla, se bo tudi pri nas. — Delavec. — (Zares nekaj neverjetnega je, kaj si vse dovoljujejo gospodje, ki so se še pred kratkim vozarili po Dunaju z avtomobili ter prebijali cele noči z babnicami, potem, ko so rešili dnevno »na tisoče« delavcev pred komunizmom. (Glej Štefanovičevo brošuro »Moji zapiski z Dunaja«. Ko je pisal g. Štefanovič to brošuro, je kandidiral za glavarja v Banatu.) Vse tisto, kar je namreč pisalo demokratsko »Jutro« povodom trboveljske stavke o g. Štefanoviču, je vse res in je gotovo žalosten pojav, da naseda delavstvo ljudem Štefanovičeve sorte. — Opomba ured.).

S križevga pota NSS. Shoda v Braslovčah zato ni bilo, ker plakati niso došli, v Velenju so pa rudarji delali. To je smola za g. Doboviška in Brandnerja. Največja smola pa je ta, da bo za štampiljko v Braslovčah treba plačati ležarino, ker jo nihče na pošti noče sprejeti.

Mezdno gibanje v Rogiški Slatini. Zelo udoben kraj je Rogiška Slatina. Ogromna draginja ne odvrta tujcev, ki se tukaj prav dobro počutijo. Povsem drugače pa se godi tamkaj zaposlenemu delavstvu. Brivec ostrizuje delavca za isto

ceno kakor kaknega milijonarja. Kruh, ki tehta 25—28 dkg, mora delavec plačati po 8 K; krompir ga stane 12—16 K, ker ga hotelirji in gostilničarji preplačujejo. 1 kg pražene kave stane 225 K, moka 33 K, 1 jajce 7 K, sol 16 K, sladkor 90 K; petrolej so podražili od 26 na 28 K, mast od 160 na 170 K, goveje meso od 52 na 60 K. Take cene gotovo niso previsoke za ljudi, ki imajo milijone na razpolago, pač pa trpi pod njimi delavstvo. Vrtnarski delavec in delavke dobijo 4—5.40 K na uro, delavci, ki delajo po zdraviliških hišah 5—6.25 K, delavci in delavke, ki delajo pri nalivanju mineralne vode 4.80—6.80 K, poljedelski in gozdni delavci 5.60—7 K, kvalificirani delavci v mizarjskih delavnicah in tesarji 5—13 K, kvalificirani delavci v strojnarni, strojniki in ključavničarji 6—12 K, hlapci pri konjih in živini pa naravnost neverjeten znesek 4—11 K na uro. Delavstvo je ves čas sezije garalo in končno zahtevalo od ravnateljstva povišanje svojih plač. Dne 27. avgusta so delavci vložili svoje upravičene zahteve, in sicer za 60%. Ravnateljstvo je določilo pogajanja za 7. t. m. ob 4. popoldne. Dne 5. in 6. t. m. je po nalogu ravnateljstva povpraševalo pazništvo vsakega posameznega delavca: »Kaj ne, vi niste organizirani?« ter ga napisalo. Kaj naj to pomeni, bomo ob drugi priliki govorili. To je kratenje svobode, ki se kaznuje po zakonu o zaščiti delavstva. Organizirano delavstvo je zahtevalo, da prisostvuje pogajanju njihov zastopnik. Dne 7. septembra popoldne se je pokazala jasna slika gospodov, ki so ves čas sezije delavstvo ugonabljali. Ravnatelj je prišel s svojim štabom, pazniki, upravitelj, stavbenik, glavni mezdni referent Oblak in celo neka gospodična iz pisarne. Na drugi strani smo pa videli samo zastopnika društva in društvenikov ter štiri starejše zaupnike. Ravnatelj je izjavil, da je sklenilo ravnateljstvo s 1. septembrom t. l. dati delavstvu draginjske doklade. V kakšni izmeri ni povedal. O povišanju plač ni hotel ničesar slišati, češ, da je veliko boljše za delavstvo, če dobiva draginjske doklade. Zastopnik delavstva je v imenu delavcev odklonil uvajanje sistema o draginjskih dokladah, zlasti pa radi tega, ker jih to podjetje do danes ni poznalo. Omenil je tudi, da je uvedla draginjske doklade ranjka Avstrija, da škoduje s tem delavcu. Radi tega se ga je hotel ravnatelj otrestiti, češ, da se pogaja samo s svojimi zaupniki. To se mu pa ni posrečilo, ker je delavstvo samo odklanjalo draginjske doklade ter zahtevalo povišanje plač. Končno se je delavstvo posvetovalo in zahtevalo sledeče: na dosedanji zaslužek 4 K na uro 60%, na 5 K 55%, na 6 K 50%, na 6—8 K 45% in od 8 K dalje 40%. Vse dosedanje ugodnosti naj ostanejo tudi za naprej v veljavi. Ravnatelj in knjigovodja, ki sta poprej priznala, da so zahteve glede povišanja plač upravičene, sta sedaj te zahteve odklonila in izjavila, da sta pripravljena izplačati samo draginjske doklade. Gospod Oblak je dober matematik in je kar začel čitati, da je neki kvalificirani delavec prejel zadnji mesec 5000 K. Godelavec je prejel, delal pa je dnevno ne tovo, da je prejel. Delal pa je dnevno ne 8, temveč nad 12 ur. Nadalje je pravil, da bo poklical vlado na pomoč, ki bo prisilila delavce sprejeti draginjske doklade. Kakor je prisilila trboveljske rudarje. Pravijo, da je v naši državi vse v redu, ne vidijo pa, kako državno podjetje izkorišča delavstvo. Delavci zahtevajo, da skliče merodajni činitelji to zadevo, da skliče pogajanja in da povišajo mezde. Godelavca kraljevega namestnika Hirbarja pozivljamo, da se zanima za to stvar in da

nomaga delavcem. Za bodoča pogajanja odklanja delavstvo prisotnost ljudi, ki nimajo nobenega opravka pri pogajanjih in ki odgovornega ravnatelja samo molijo. Delavstvo pričakuje skorajšnje rešitev.

Prizadetl.

Brežice. Dne 3. t. m. se je vršil v Brežicah na dvorišču graščine grofa Attemsa »katoliški« shod krščanskih socialistov za celo Posavje. Pod tem imenom so sklicali ljudstvo, da sliši par »za dušo tolažilnih besed«. Toda ta shod je bil vseskoz političnega značaja, seveda voda na klerikalni mlin. Že pri pridigi je nekí frančiškan iz Ljubljane pokazal čisto politično sliko. Sveto je poudarjal, da je katoliška vera edino prava. Vse druge vere je zanikal in izključeval. Po pridigi se je v istem prostoru vršila maša, po maši pa je otvoril katehet iz Brežic politični shod. Prvi je nastopil predsednik poslanskega kluba SLS dr. Korošec. Navdušeno je povdarjal, da se morajo duhovniki baviti s politiko. Ni mogel skriti, da bi najrajši videl, če bi postala organizacija SLS kar državna. Pa žal imamo pravoslavni dvor. Govoril je tudi o občinski, agrarni in državni politiki. Razburjal se je, češ da so možje preveč nemarni da se ne udeležujejo volitev ter da so rajši doma za pečjo. Zato, da je SLS prišla v taki manjšini v parlament. V resnici je pa seveda malo drugače. Možje so že šli volit, toda klerikalcev niso hoteli voliti, ker imajo klerikalnega gospodarstva že dovolj. Sicer so pa dobili klerikalci največ glasov, veliko je še backov, ki volijo tako, kakor zaukažejo gospod s prižnice! Dr. Korošec je končno izjavil, da si bo delavno ljudstvo izboljšalo svoj težki položaj le z molitvijo. (To se pravi: le potrpi, bo pa v nebesih toliko boljše!) Poslanec Šimrak, ki je nastopil kot drugi govornik, je uganjal še večjo demagogijo. — Od vseh udeležencev je bilo dve tretjini žensk. V prihodnjem »Ljudskem Glasu« bomo o tem shodu več poročali. Obudili bomo v klerikalnih vrstah nekaj spominov.

Smartno ob Paki. Zvedel sem, da bo klerikalni »Slovenski gospodar« lopnil po pisatelju dopisa o tukajšnjem konzumu. (»Ljudski glas št. 33.) Toda ta udarec je bil udarec v vodo, kajti pravega ni zadel. Sumničji socialiste, sumničji svoje, pravih pa vendar ni zadel. Da je pa dopis v »Ljudskem glasu« dobro zadel, se lahko prepričajo prizadeti, če poslušajo ljudsko mnenje o tej stvari. Jaz še precej poznam

zadržništvo. Še ko je dobro mi znani dopisnik v »Slov. gospodarju« posečal šolsko klop, sem bil že »svederc«. In sploh, če se vam ne zdi vredno odgovarjati nam, zakaj se sploh vsajate in jezite? Jezite se rajši nad bivšim župnikovim hlapcem, ki Vam je pokradel zalogo! Da pa dokažem, da se godijo v društvu nerednosti navajam samo tole: Dne 27. avgusta je sklicala zadruga izredni občni zbor, katerega se pa jaz in več ko 2 tretjini zunanjih članov nismo udeležili. Več važnih predlogov je bilo pravilno danih na glasovanje in z večino glasov sprejetih. Bil je pa tudi predlog glede zidave in financiranja novega društvenega doma. Tu gre za stavbo, ki bi že danes veljala najmanj 1 milijon kron in koliko bo veljala po enem letu? Ta predlog pa ni bil niti dan na glasovanje, temveč je bil kar a priori vpisan v zapisnik kot sprejet. To gotovo ni pravilno in bomo mi, ki ne spadamo pod paški zvon, za to dejanje izvajali posledice. Člani iz okolice stojte na straži! Na poziv dopisnika v »Slovenskem gospodarju« nai svoje želje in pritožbe prinesem pred njih forum izjavljam, da sem to že mnogokrat storil, da pa vselej brez uspeha, ker pritožbe proti gotovi »žlahti« nič ne pomagajo. Za službo prodajalca ali za čast načelnika se pa ne potegujem, ker v tem slučaju bi moral imeti preveliko metlo, ali še celo kaj drugega v rokah. Me razumete? Torej povejte v »Slovenskem gospodarju«, zakaj niste dali omenjenega predloga na glasovanje, potem Vam povem tudi svoje ime, ki Vas toliko skrbi. Opazovalec.

Ravnik na Blokah. Malokdaj je v delavskem časopisu kakšno poročilo iz naše okolice. Dasi imamo tukaj organizacijo KDZ, je bilo dozdej kar nekam vse mrtvo. Marsikdo je mislil, da je naša organizacija že popolnoma zaspala. Pa vendar ni tako. Mnogo je seveda tudi pri nas ljudi, ki komaj čakajo, da bi se stebri naše organizacije omajali. Taki ljudje so seveda proti vsaki izobrazbi in tako tudi odločno proti organizaciji delovnega ljudstva. Eden iz teh vrst se je dne 27. avgusta priklatil na naš shod. Govor s. Korena je hotel motiti z glasnim govoričenjem nepojmljivih stvari. Podoben je bil kakšnemu žandarju stare Avstrije, vendar jo je hitro popihal, ko je videl, da ne bo dosegel svojega namena na našem shodu. Naš kmet se zna znebiti takih sitnežev. Zato opozarjamo vse razbijače zborovanj, naj ne hodijo motiti naše shode. Razen te male zgage je pa pote-

kel naš shod prav dobro. Sodrugi Koren je v preprostem govoru razložil poslušalcem da bi delavno ljudstvo lahko izpremenilo današnji krivični družabni red, če bi hotelo. Delavnega ljudstva je 99% in nihče mu pri volitvah ne more zabraniti voliti svoje zastopnike. Toda le v organizacijah bomo imeli priliko spoznati, na koga se lahko zanesemo, da bo resno zastopal naše koristi. Zato sodrugi vsi, tudi tisti, ki ste sami obupali, da bi še dosegli boljših časov, združite se — bojujte se skupno proti izkoriščevalcu — kapitalizmu. Če se bojite, da ste prestari, da za Vas ne bo več boljših časov, pomislite, da bo Vaše delo pomagalo, vsaj Vašim otrokom k boljšim časom. — Kmetijski delavec.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

! Kar je res, je res !

Testenine

„Pekatete“

so tako okusne in tečne, da so splošno hvaljene. Zahtevajte jih pri trgovcih!

RAZNO PERILO

za dame, gospode in deca priporočta tvrka
A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Spretni in samostojni

**stavbeni
ključavničarji**

se sprejmejo. Delo trajno.

Karol Hitzl,
ključavničarstvo, Maribor.

POTNIKI V AMERIKO!
UNITED-AMERIKAN-LINES-INC.

prevažata potnike z najnovejšimi brzoparniki preko:
HAMBURGA SOUTHAMPTONA CHERBOURGA v NEW-YORK.

Vozne liste ter vsa potrebna pojasnila izdaja:
SIMON KMETEC, zastopnik za Slovenijo,
Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

SVILA

modni nakit, vse potrebščine za šivilje in krojače
najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,
Ljubljana, Mestni trg 19.

Nikak strup! Nikaka komična kisa
kislina!

Garantirano pristni

na drobno!
na debelo! **namizni kis**

prodaja najmodernejša avtomatična kisova tovarna
FELIKS SCHMIDL,

Maribor, Koroška cesta 18.
Vsaka hišnja gospodinja, ki skrbi za zdravje svoje družine, zahtevaj povsod samo pristni SCHMIDL-KIS.

Delniška glavnica:
K 20.000.000—

Slovenska eskomptna banka

Rezervni zakladi:
K 6.500.000—

Podružnice:
Novo mesto, Rakek,
Slovenjgradec.

== Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1. ==

Telefoni št. 146, 458.

Brzojavke:

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

ESKOMPTNA.

Tovarna JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4.
Podružnica: Selenburgova ul. 3.

Podružnice:

Maribor

Gospeska ul. 33

Novomesto

Glavni trg

Kočevje

št. 39.

Barva vsakovrstno --
----- blago.

Kemično čisti obleke.

Svetlolika ovratnike, zapestnice in srajce.

Največja zaloga
Klavinjev in pianin v Ljubljani.

TVRDKA J. DOLENC,
Ljubljana, Mišerjeva ulica št. 5

se priporoča za nakup najboljših instrumentov izvrstnih tovarn po najsolidnejših in nizkih cenah.

Izprašan strojevodja

za ozkotirne materialne železnice
se išče za stalno službo. Samci imajo prednost. Ponudbe s prepisi spričeval naj se oddajo pod št. 1800 na upravo „Naprej-a“.

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopiranih oblikah ali ameriških oblikah izrezane, dobavlja za tovarne obuval in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz materiala doposlanega mi od naročnika, prvovrstno, hitro in po ceni. Posebna delazmožnost v montiranju zgornjih delov za

tovarne obuval.

Nakup, reparatura in prodaja čevljarjskih strojev.

Zahtevajte prospekte od
Ralph F. Richter,
Subotica VI.

Poučevanje

v vseh strokah, moderne, mehnične izdelave obuval. Zahtevajte prošpekt.

OBRтна NAZNAKILA

Prva mariborska delavska pekarna v Mariboru, Tržaška cesta št. 38, tel. 324, priporoča dober kruh in žemlje.

Prva produkt. zadruga krojačev

Maribor, Ruška cesta 5 priporoča obleke za moške in ženske po zmernih cenah in dobre kakovosti.

Gostilna LJUDSKI DOM

Maribor

Ruska cesta št. 7

priporoča izbornu kuhinjo in pijačo.

M. BRUNO MILJANIČ
tovarna kantin in slaščičarna
najnižje cene in vsak čas sveže blago.
Maribor, Tkalska ulica 4.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo vporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo vporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva c. 15-II.

Veliko zalogo špecerijskega in manufakturnega blaga

(zadnje novosti) priporoča svojim članom

Konsumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telef. int. št. 178.

Ljubljana.

Pošt. ček. rač. 10532.
Brz. nosl. „Rodes“ Ljubljana.

Centrala: Ljubljana VII, Žibertova ulica št. 269.

Podružnice: Ljubljana: Kolodvorska cesta št. 56, Sodna ulica št. 4, Bohoričeva ulica št. 12, Trnovo, Rožna dolina, Glince; dalje: Celje, Štore, Rogatec, Radeče, Poljčane, Borovnica, Litija, Kamnik, Tržič, Radovljica, Gorje, Kor. Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Ljubno, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Sv. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I., Črna II.

Somišljeniki: Le v prodajalnah svojih zadrug kupujete vedno najbolje in najceneje!

Pristopnina K 10. Kdor še ni član, naj pristopi! Dolež K 200.